

Træborende snudebille, *Pentarthrum buttoni*
Woll. (Coleoptera, Curculionidae) ny for Danmark

af STEEN RASMUSSEN

(With a summary: New woodboring weevil, *Pentarthrum buttoni* Woll. in Denmark)

Da Statens Skadedyrlaboratorium den 16. marts 1976 fik indsendt nogle små snudebiller, som angiveligt havde ødelagt et dørtrin i en kælder, forventede vi at gense *Euophryum rufum* Broun, som vi tidligere har fundet et par gange som skadedyr i indendørs træ her i landet (Rasmussen, 1971). Imidlertid er vi i mellemtiden kommet i besiddelse af en bog (Hickin, 1975), som indeholder beskrivelser af de arter af snudebiller, som har optrådt som træskadedyr i England, og det viste sig, at de nye biller tilhørte en anden art i den new-zealandske *Pentarthrum*-gruppe, nemlig en art af hovedslægten: *Pentarthrum buttoni* Woll. Af de tre arter af denne gruppe, som er fundet i England, har vi nu altså også fundet de to, og der er god grund til at vente, at vi også kan finde den tredje.

Det vil derfor være naturligt at give en lidt nærmere beskrivelse af de tre arter og vise, hvordan de kan indplaceres i nøglen i Hansen (1965).

De tilhører underfamilien Calandrinae og er udstyrede med smukke, krumme torne på ydersiden af skinnebenene (Hansen, 1966, fig. 78), som især ♀♀ bruger til at hage sig fast i træet med, hvis man vil tage dem. Vingedækkerne dækker bagkroppen fuldstændigt («Pygidium dækket»), men, og det er det karakteristiske ved dem: følehornssvøben er 5-leddet, og hermed ryger vi ud af slægtoversigten (Hansen, 1965, p. 133) og ind i den gamle *Pentarthrum* slægt.

De tre arter, som skal omtales her, kan adskilles således:

1. Metasternum fint og tæt punkteret med en snæver grube i midtlinien. Vingedækkernes spids uden udfladede sider. Snuden ikke kendeligt indsnævret ved grunden *Pentarthrum buttoni* Woll.
- Metasternum spredt punkteret med grovere punkter og uden en median grube. Vingedækkerne langs bagkanten med en let opadbøjet kant. Snuden noget indsnævret ved grunden 2

Pentarthrum huttoni Woll.

2. Pronotum med en upunkteret linie langs midten, ofte kun lige omkring centrum. Punkturen noget grovere *Euophryum confine* Broun
– Pronotum fuldstændigt dækket af fine punkter, uden antydning af
upunkteret midtlinie *Euophryum rufum* Broun

Mens det er forholdsvis let at adskille de to slægter, er de to *Euophryum*-arter ganske vanskelige at se forskel på, og det er måske tvivlsomt, om det er to arter. Imidlertid har Britisk Museum bestemt vore til *Euophryum rufum*, og vi venter herefter på, om der skulle dukke eksemplarer op, som vi vil kalde *Euophryum confine*.

Alle tre arter er små aflange mørke, fint punkterede snudebiller, der minder noget om de danske slægter: *Cossonus*, *Pselactus* og *Rhyncolus*, men de adskilles let fra disse ved den femleddede svøbe.

Pentarthrum-arterne er i højere grad knyttet til huse end de hjemlige boresnudebiller, og det er mindre sandsynligt at finde dem udendørs, da de næppe tåler megen frost. I England er *Euophryum confine* dog fundet i døde partier af gamle træer, men der er klimaet jo noget mildere.

Arterne synes at være afhængige af, at træet har været angrebet af svamp – især kældersvampen *Coniophora cerebellum*, og det sidste findested, som var i et hus i Københavns nordvestlige hjørne, er derfor ganske typisk, nemlig et dørtrin i en kælder, der havde været vandskadet for nogen tid siden.

Iøvrigt henvises til den citerede litteratur for nærmere oplysninger om biologi m. m.

SUMMARY:

New woodboring weevil, *Pentarthrum huttoni* Woll. (Coleoptera, Curculionidae) in Denmark.

In Denmark we have earlier found one species of the woodboring weevils introduced from New Zealand to Europe, viz. *Euophryum rufum* (Rasmussen, 1971). Recently another species of this group was encountered as a wood destroyer in a cellar in the northwest suburb of Copenhagen. It was *Pentarthrum huttoni* according to the description in Hickin (1975).

In England three species of this group has been found and as we can expect the same species to appear in Denmark a key for the distinction of the three species is given as an extension of the key in Hansen (1965).

LITTERATUR

Hansen, V., 1965: Biller XXI, Snudebiller. *Danmarks Fauna* 69, København.

Hickin, Norman F., 1975: The Insect Factor in Wood Decay. Associated Business Programmes, London.

Rasmussen, Steen, 1971: Træsnudebillen *Euophryum rufum* fundet som skadedyr i Danmark (Col. Cossonidae) *Ent Meddr*, 39: 127–128.

Forfatterens adresse/Author's address:

Statens Skadedyrlaboratorium,
Skovbrynet 14,
DK - 2800 Lyngby, Danmark.

ANMELDELSE

Thorkild Eskholm: Landbrugets Økologi.
Haases Forlag (serien Orientering) 1975, 152 sider.

Bogens titel kan fortolkes på forskellige måder, den misforstås, hvis man tror, at landbruget har en særlig økologi, som ikke kommer den øvrige økologi ved. Indholdet lægger da netop op til at give en bred og populær forklaring på såvel de udadvendte som de mere interne aspekter i de miljöpåvirkninger, som moderne produktionsmetoder i landbruget medfører.

I forordet står bl. a.: »Landbrug er naturindgreb« og »Det er naturens modangreb mod landmandens seneste landvindinger, der har tvunget denne til at ty til stadig skrappere våben« og videre »Vi vil se på disse våben – og risikoen«. Forfatteren forsøger på denne baggrund at give et billede af, hvorfor landmanden bærer sig ad, som han gør, og hvilke fordele det giver ham, samt hvilke fordele og ulemper landbrugsproduktionen giver den øvrige del af samfundet.

Første afsnit handler om planternes ernæring. Her diskuteres ikke alene naturgødning kontra kunstgødning, men også problematikken omkring genbrug af organiske affaldsstoffer med indhold af tungmetaller, nedbørens stigende svovlindhold og faren for vandforurening gennem nedsivning af uorganiske plantenæringsstoffer til grundvandet og gennem afløb til bække, åer og søer.

Under genbrug af rensningsanlæggenes slam diskuteres såvel dettes gødningsværdi som den hygiejniske side af sagen, og i relation til vandet gives en række analyseresultater af overflade- og drænvands indhold af plantenæringsstoffer.

Problematikken omkring halmafbrænding diskuteres også.

Det næste afsnit hedder plantebeskyttelse, og det handler især om pesticidanvendelsen med deraf følgende fordele og ulemper. Efter en ret omfattende almen omtale af sikkerhedsforholdsregler og risici ved brug af pesticider ofres der ca. 20 sider på ukrudtsbekæmpelsen, ca. 10 sider på plantesygdomsbekæmpelsen og godt 20 sider på skadedyrbekæmpelsen. Sammenlignes denne fordeling med de kvanta af pesticider, der anvendes mod de 3 grupper af skadegørere, får faunaen sin rigelige proportion, da insekticiderne kun udgør ca. 7 pct. af det samlede pesticidforbrug.

Dette skyldes ikke en fejlurdering, men er baseret på det faktum, at de kemiske insekticider, og skadedyrbekæmpelsen i det hele taget, har givet og stadig giver de største miljømæssige problemer. Da denne del af bogen må formodes at have størst interesse for entomologer, vil der i det følgende især blive lagt vægt på vurderingen af denne side af sagen.

I et stykke med overskriften »balancen« skrives bl. a.: »Blandt insekterne tyder de hidtidige erfaringer heldigvis på, at lige så lidt som det hidtil er lykkedes at udrydde noget skadedyr, mod hvilket dog bekæmpelsen er rettet, lige så lidt har man truet eksi-